

22.06.2020

La Nr.

Nr. 04-3/12

din

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției
secretariat@justice.gov.md
copie: daniela.ciornii@justice.gov.md

OPINIE

**la proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală
nr. 122/2003 (perfecționarea mecanismului despăgubirii pentru
condițiile de detenție)
(număr unic 371/MJ/2020)**

Avocatul Poporului a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală nr.122/2003 (perfecționarea mecanismului despăgubirii pentru condițiile de detenție), elaborat de Ministerul Justiției în colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor.

Potrivit notei informative la proiectul de lege, în scopul asigurării aplicării coerente și unitare a remediei preventiv și compensator se propune amendarea normelor de procedură penală care reglementează mecanismul despăgubirii pentru condițiile de detenție.

Urmare examinării proiectului de lege elaborat și notei informative respective Avocatul Poporului (Ombudsmanul), membrii Consilului pentru prevenirea torturii vin cu unele recomandări/ sugestii de perfecționare a proiectului în cauză.

1. Nu susținem propunerea din proiectul de lege de a abroga alin.(2) din art.473³ din Codul de procedură penală, care prevede că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

În susținerea celor menționate readucem în atenție pasajele din hotărârea Shishanov pertinente la care CtEDO a făcut trimitere în Decizia Drăniceru v Republica Moldova: "134. Cu privire la căile de atac compensatorii pentru condițiile precare de detenție, Curtea reamintește că sarcina probei impusă justițiabililor nu trebuie să fie excesivă. Deținuților le poate fi solicitată demonstrarea faptului că există cel puțin aparent o violare a articolului 3 din Convenție, și prezentarea probelor accesibile ușor, de exemplu, descrierea detaliată a faptelor de care se plâng, declarațiile altor deținuți, sau plângerile adresate autorităților penitenciarului sau autorităților de supraveghere și

răspunsurile lor. Prin urmare, sarcina de a combate aceste afirmații le va reveni autorităților naționale...” (Ananyev și alții, precitată, §§ 228-230)¹.

Mai mult, nota informativă la proiect nu conține argumentarea necesității abrogării acestei prevederi. **Prin urmare, propunem excluderea acestei propuneri din proiect, deoarece ar putea conduce la administrarea și aprecierea probelor în mod defectuos.**

2. Un alt aspect problematic care este necesar de a fi clarificat se referă la compartimentul prin care se intenționează ”abordarea echivalentă a formei de despăgubiri pentru preveniți vs. condamnați”. Reieșind din proiectul în cauză se exclude prevenitul în calitate de subiect de examinare în ordinea prevăzută de art. 473²-473⁴ din Codul de procedură penală. În același timp, proiectul nu prevede procedura de depunere și examinare a plângerilor depuse de preveniți. **Prin urmare, este necesar de reglementat procedura de aplicare a mecanismului în privința preveniților.**
3. Reieșind din nota informativă la compartimentul ”cercul de persoane în privința cărora poate fi aplicată reducerea pedepsei în quantum bănesc” se propune ca reducerea pedepsei în calitate de remediu compensator să se efectueze în privința: a) persoanelor condamnate la detenție pe viață, b) persoanelor condamnate pentru infracțiunile prevăzute la art. 135-144, infracțiunile contra vieții și sănătății și infracțiunile prevăzute la art. 324- 326, 333-335, 337-349. Conform proiectului se propune modificarea alin.(6) din art.473⁴ din Codul de procedură penală, prin care persoanele condamnate la detenție pe viață obțin dreptul la reducerea pedepsei în condițiile stabilite de articolul 385 alin.5) și alin.6), reglementri aplicabile preveniților. Astfel, reglementările respective vor genera ambiguități cu privire la aplicarea mecanismului în privința persoanelor condamnate pe viață. **Prin urmare, este necesar de adus claritate în acest context.**
4. De asemenea, trezește îngrijorare privind eficiența mecanismului aplicat, în cazul introducerii alin.(10) din art.473⁴ ce prevede că „pedeapsa redusă în condițiile alin. (4) nu constituie pedeapsă efectiv executată”. Argumentele din nota informativă în favoarea introducerii acestei prevederi nu le considerăm plauzibile. Această prevedere mai poate denatura din esența mecanismului compensatoriu, care vizează oportunitatea de compensare a zilelor de detenție pentru detenția propriu-zisă în condiții contrare art.3 al CoEDO, realizându-se astfel precondiții pentru reducerea perioadei de detenție dispusă de instanță. Menținerea acestei prevederi ar putea conduce la încălcarea apriori a dreptului la compensare.
Liberarea condiționată înainte de termen stabilește condiții bine determinate care necesită a fi întrunite și respectate de către condamnat, pentru a se face posibilă aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen. Temeiurile

---

¹ <http://agent.gov.md/wp-content/uploads/2019/03/DRANICERU-v.-MDA-ROM.pdf>

acordării liberării condiționate privesc, pe de o parte, executarea de către condamnat a unei părți de pedeapsă, iar, pe de altă parte, persoana condamnatului, comportarea acestuia în timpul executării pedepsei. Astfel, la aplicarea liberării condiționate termenul minim a pedepsei nu este criteriul determinant pentru judecător.

Această opinie a fost consultată cu membrii Consiliului pentru prevenirea torturii și se semnează de Președintele Consiliului.

Cu respect,

Mihail COTOROBAL,

Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Președinte al Consiliului pentru prevenirea torturii